

Brz vodič za MASCC pomagalo za procenu mučnine i povraćanja (MAT)

**MASCC – Multinacionalna asocijacija za suportivnu terapiju obolelih od
malignih oboljenja , 2004**

BRZ VODIČ ZA MASCC POMAGALO ZA PROCENU MUČNINE I POVRAĆANJA (MAT)

Šta je to što se nalazi na ovom CD-u a zove se MASCC upitnik za procenjivanje emeze (MAT)? Na ovom CD-u naći ćete sledeće:

MASCC upitnik za procenu emeze (MAT):

To je upitnik koji je lak za korišćenje, a služi za procenu da li pacijent koji prima hemioterapiju ima hemioterapijom uzrokovanu mučninu ili emezu.

MAT se nalazi i u Word i u PDF formatu.

Uputstva:

Kako pristupiti upitniku i kako uputiti pacijenta da ga pravilno koristi.

List sa specifikacijom:

Koristi se kao pomoć u praćenju pacijenata, praćenju kontrole njihove emeze i mera koje treba preduzeti da bi se dalje poboljšali rezultati kod pacijenata.

KAKO DA PRISTUPIM UPITNICIMA SA CD-a?

Lako možete da kopirate MAT instrument fajl u Microsoft Word formatu (.doc) sa CD-a na vaš kompjuter. Microsoft Word je deo Microsoft Office-a. Kada sačuvate ovaj fajl na svom kompjuteru možete ga po želji individualno prilagoditi pacijentu i uneti imena i brojeve telefona lekara i medicinskih sestara sa vašeg odeljenja. Većina korisnika (pacijenata i medicinskog osoblja) poseduju neku verziju Microsoft programa (Word ili Works) pomoću koje mogu lako da koriste ovaj fajl. Takođe je moguće da se dokumenti direktno odštampaju iz ovog fajla.

Takođe možete da kopirate PDF fajlove (.pdf) sa CD-a na vaš kompjuter. Za ove fajlove potrebno je da posedujete Adobe softver (Adobe Reader) da biste mogli da pročitate i odštampate dokumente (ovaj softver može da se besplatno preuzme sa vebajta www.adobe.com). Da biste mogli da prilagodite upitnik i sačuvate odgovore unete u upitnik u ovom PDF formatu potreban vam je drugi Adobe softver koji morate kupiti ako ga već ne posedujete.

Tako, za štampanje možete da koristite bilo PDF bilo Word fajl. Međutim, mnogi ljudi ne poseduju kompletnu Adobe verziju za prilagođavanje upitnika.

KAKO DA DISTRIBUIRAM I ODŠTAMPAM MAT UPITNIKE?

Najbolji način je da prvo sačuvate fajlove na vašem kompjuteru (iako oni mogu da se štampaju direktno sa CD-a). Nakon toga postoji nekoliko mogućnosti:

1) Možete štampati fajlove direktno sa CD-a na papir koristeći bilo Microsoft Word bilo Adobe softver.

2) Možete kopirati fajlove na disketu i dati disketu pacijentu da popuni podatke u upitniku, a zatim vam vrati tako popunjeni upitnik elektronskom poštom (e-mail) ili pošalje nazad odštampae papirne kopije.

3) Možete poslati pacijentu kopiju elektronskom poštom, a da vam pacijent vrati popunjeni upitnik elektronskom poštom ili u papirnoj formi. Treba da imate na umu da mnogi ljudi već imaju Microsoft Word (za .doc fajlove), ali mnogi nemaju kompletnu verziju Adobe softvera (u .pdf obliku), koja bi im omogućila da sačuvate odgovore unete u upitnik.

Verovatno je dobra ideja da kopirate ove upitnike na vaš hard disk radi lakšeg korišćenja i bolje raspoloživosti.

Sve što se nalazi na ovom CD-u, MAT i prateći fajlovi, takođe može da se nađe na MASCC veb sajtu www.mascc.org. Pored toga, na istom sajtu, u delu Educational and Resource Centers, mogu se naći i drugi edukativni materijali, predavanja i programi o mučnini i povraćanju i drugim merama suportivne terapije.

KAKO DA KORISTIM UPITNIKE?

Prvo treba da pročitate upitnike da biste se bliže upoznali sa pitanjima u upitniku i samim formatom upitnika.

MAT, strana 1:

Strana na kojoj se nalaze uputstva za pacijenta: Bilo bi dobro da odvojite jedan do dva minuta i pročitate ova uputstva zajedno sa pacijentom da biste se uverili da on/ona razumeju koja je svrha ovog upitnika i da znaju kako da ga popune.

Takođe je od pomoći da kažete pacijentu da za popunjavanje upitnika treba odvojiti samo nekoliko minuta svog vremena.

Videćete da se u upitniku nalazi deo i prikladan prostor u koji možete da upišete opšte smernice za pacijente, ukoliko im je potrebno da imaju osobe za kontakt i brojeve njihovih telefona.

Treba da se uverite da pacijent razume definiciju mučnine i povraćanja kako je to objašnjeno na ovoj strani sa uputstvima. Polovina pitanja zahtevaju odgovor samo sa «Da» ili «Ne». Naš predlog je da pogledate pitanja koja se tiču težine mučnine i povraćanja – uverite se da pacijent razume da nema tačnog ili pogrešnog odgovora i da treba da napiše samo ono što oseća.

Takođe preporučujemo da zajedno sa pacijentom pregledate i skale težine mučnine i povraćanja (videti pitanje o parkiranju kao primer) da biste se uverili da pacijent razume koja je svrha skala i kako da unese brojeve bodova koji se kreću u rasponu od 0 do 10. Ova skala je poput skale za utvrđivanje jačine bola koja se isto boduje u rasponu bodova od 0 do 10. Pitanje o parkiranju se koriste, samo kao

primer. Obično je najbolje da ne nastavite dalje sve dok se ne uverite da pacijent razume kako da unese odgovore na ova pitanja.

Takođe ovo može da bude dobar trenutak da porazgovarate sa pacijentom kako i kada treba da popuni stranice i da ih tako popunjene vrati vama.

Treba da imate na umu da kod nekih pacijenata postoji kompletna kontrola mučnine i povraćanja te će ovi pacijenti imati mnogo manje stavki da popunjavaju u upitniku.

MAT, strana 2:

Strana o akutnoj mučnini i povraćanju: Za vas je važno da unesete dan, datum i vreme kada pacijent treba da popuni ovu stranu (24 sata posle otpočinjanja hemioterapije).

Morate objasniti pacijentu da ovi podaci treba da se unesu tačno u vreme koje ste vi naveli na strani, ni pre niti kasnije.

MAT, strana 3:

Strana o odloženoj mučnini i povraćanju: Kao što vidite, ova strana je slična strani o akutnoj mučnini i povraćanju. Ponovo, važno je da unesete dan i datum kada pacijent treba da popuni ovu stranu (4 dana posle otpočinjanja hemioterapije). Treba da naglasite važnost toga da se ovi podaci unesu tačno u vreme koje ste vi naveli na strani.

Ponovo moramo da naglasimo koliko je važno da odvojite nekoliko minuta svog vremena i da ih provedete sa pacijentom dajući mu/joj uputstva kako da popuni MAT i vrati vam nazad popunjeni upitnik.

Iako su ovo materijali sa zaštićenim pravima možete slobodno da ih pokažete drugim medicinskim stručnjacima i pacijentima ukoliko to želite prema nahođenju.

KORIŠĆENJE LISTA SA REZULTATIMA (ISHODOM)

Iako je njegovo korišćenje opciono, list sa rezultatima može da bude jedan od delova koji je od najveće pomoći u celom ovom procesu. On ima nekoliko osnovnih upotreba:

- Praćenje ishoda kod svakog pacijenta ponaosob tokom dužeg vremenskog perioda.
- Obezbeđuje da se preduzmu odgovarajuće mere ako pacijent ne postupa kako treba.

- Tokom procene mnogih pacijenata možete videti kakav je sveukupni efekat vašeg rada. List sa rezultatima može da se vodi za listu uzastopnih pacijenata ili možete voditi zasebne listove za različite terapijske grupe (na primer na osnovu vrste hemioterapije, kao što je to na primer grupa pacijenata koji primaju cisplatin, AC kombinaciju, ili karboplatin; zatim grupe na osnovu godina starosti, na osnovu pola, itd.).
- Korišćenje radi stalnog unapređenja programa.

Bodovanje u listu sa rezultatima:

Kolone pod nazivima «Akutno povraćanje», «Akutna mučnina», «Odloženo povraćanje» i «Odložena mučnina» treba da se slažu sa odgovorima koje je pacijent naveo u svom MAT upitniku. Tako, pod naslovom «Akutno povraćanje», prva kolona odgovara pitanju broj 1 sa vrednošću boda «1» za odgovor Da ili «2» za odgovor Ne. Sledeća kolona koja se tiče učestalosti treba da sadrži odgovor na pitanje broj 2 – koliko puta je pacijent povraćao. Na sličan način se popunjavaju i dve kolone pod naslovom «Akutna mučnina» sa Da/Ne odgovorima na pitanje broj 3, a skor za težinu mučnine iz pitanja broj 4 se unosi u četvrtu kolonu. Pitanja u kolonama o odloženoj mučnini i povraćanju identična su onima o akutnoj mučnini i povraćanju.

Poslednja kolona «Preduzeta aktivnost» može da bude od najveće pomoći u proceni onoga šta mi zapravo radimo u našoj praksi. Ovo može da bude zanimljivo za svakog od nas i veoma je važan faktor za projekat stalnog poboljšanja naše usluge.

List sa rezultatima se nalazi na raspolaganju u Microsoft Word ili Microsoft Excel (takođe deo Microsoft Office-a) formatu. Excel je lako popunjavati i veoma je koristan za analizu rezultata. List sa specifikacijom u Word formatu je veoma lako popuniti, ali u Word-u ne mogu se sabirati kolone kao što to može u Excel-u.